

Opole, dnia 16 października 2023 roku.

prof. dr hab. Rafał Adamus
Katedra Prawa Gospodarczego i Finansowego
Instytut Nauk Prawnych
Uniwersytet Opolski
ORCID: 0000-0003-4968-459X

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
w Katowicach
Wydział Prawa i Administracji

Recenzja rozprawy doktorskiej
„Przygotowana likwidacja w postępowania upadłościowym”
autorstwa Pani mgr Agnieszki Cybulskiej - Bienioszek

W związku z uchwałą Władz Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w przedmiocie powołania mojej osoby do pełnienia zaszczytnej funkcji recenzenta rozprawy doktorskiej, autorstwa Pani mgr Agnieszki Cybulskiej – Bienioszek, w związku z przedłożoną rozprawą doktorską z zakresu prawa upadłościowego, zatytułowaną „Przygotowana likwidacja w postępowaniu upadłościowym”, przygotowaną pod kierunkiem naukowym Pana prof. dr hab.

Aleksandra Jerzego Witosza, na podstawie art. 190 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, uprzejmie przedstawiam poniżej następujące uwagi.

1. Dobór tematu rozprawy doktorskiej

1. Rozprawa doktorska poświęcona jest zagadnieniu tak zwanej „przygotowanej likwidacji” w postępowaniu upadłościowym. Praca powstała pod kierunkiem naukowym pana profesora Aleksandra Jerzego Witosza, współredaktora i autora cenionych komentarzy do prawa upadłościowego i prawa restrukturyzacyjnego, autora monografii i artykułów naukowych z dziedziny prawa o niewypłacalności.
2. W polskich realiach tzw. przygotowana likwidacja jest instytucją w miarę nową (w języku prawniczym i języku potocznym określana bywa jako „pre-pack”. Funkcjonuje ona w obrocie prawnym w Polsce od dnia 1 stycznia 2016 roku. Regulacja, od dnia jej wejścia w życie, była dotknięta poważnymi, kolejnymi nowelizacjami.
3. Regulacja przygotowanej likwidacji w Polsce została przejęta z innych systemów prawnych. Instytucja ta nie została bowiem wymyślona przy „zielonym stoliku” ale powstała jako wytwór praktyki. W polskim otoczeniu gospodarczym instrument przygotowanej likwidacji powinien zostać w taki sposób ukształtowany, aby korzyści wynikające z jego zastosowania były wymierne.
4. Przygotowana likwidacja jest złożoną instytucją prawną. Niemniej Doktorantka zdecydowała się przedstawić całościowy kompleks zagadnień związanych z przygotowaną likwidacją. Pomimo przyjęcia szerokiego zakresu tematów zagadnienia merytoryczne w pracy poukładane są w sposób - w mojej ocenie - raczej prawidłowy.

5. Przygotowana likwidacja wzbudziła olbrzymie zainteresowanie teoretyczne tym tematem. Niemniej jak dotąd nie powstało na jej temat żadne opracowanie monograficzne. Jednocześnie problem przygotowanej likwidacji wielokrotnie występuje w spornych relacjach faktycznych.
6. Przygotowana likwidacja ma szczególne znaczenie prawne. Postępowania upadłościowe są bardzo krytykowane za długi czas ich trwania („późny pieniądz”), jak również za niewielką dywidendę likwidacyjną („mały pieniądz”). Niestety przedłużanie się postępowania upadłościowego podwyższa koszty tego postępowania i w istocie rzeczy uszczupla możliwości końcowego zaspokojenia wierzycieli. Środkiem zaradczym na te istotne bolączki są, a może raczej mają być, właśnie przepisy postępowania tak zwanej przygotowanej likwidacji.
7. Na polskim rynku wydawniczym nie ukazała się jak dotychczas klasyczna monografia naukowa kompleksowo poświęcona tej problematyce (funkcji tej nie spełniają rozmaite poradniki dostępne na rynku księgarskim).
8. Doktorantka w swojej pracy porusza w zasadzie niemal wszystkie istotne kwestie z zakresu przygotowanej likwidacji. Należą do nich takie, które jak dotychczas nie były przedmiotem szczególnego zainteresowania ze strony doktryny prawa.
9. Dobór tematu dokonany przez Doktoranta bez wątpienia odpowiada wymogom dotyczącym monograficznego ujęcia zagadnienia prawnego, w rozumieniu art 187 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i należy go ocenić jako trafny.

2. Tytuł pracy

10. Praca została zatytułowana „Przygotowana likwidacja w postępowaniu upadłościowym”. Tytuł – przy jego poprawnej zwięzłości – w miarę dokładnie

awizuje zawartość treści rozprawy doktorskiej. W kategoriach semantycznych tytuł rozprawy nie narusza kanonów prawidłowego języka prawniczego. Bazuje na nazwach zaczerpniętych z aktualnego języka prawnego. Zatem tytuł dysertacji jest poprawny z juryslingwistycznego punktu widzenia.

11. Przy czym istotna część tzw. przygotowanej likwidacji przypada na etap postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości, a nie na etap postępowania upadłościowego. W przypadku publikacji pracy jako monografii, do czego warto zachęcić z uwagi na jej wartość, warto raz jeszcze zastanowić się nad doborem tytułu.

3. Warsztat naukowy

12. Oceniając warsztat naukowy doktoranckiej wyraźnie stwierdzić trzeba, że staranna jest jej podbudowa teoretyczna Doktorantki. W treści pracy jest widoczna praktyka i doświadczenie w stosowaniu prawa o niewypłacalności.
13. Doktorantka posługuje się w całej pracy poprawnym i dojrzałym językiem prawniczym. Styl wypowiedzi doktorantki można kwalifikować jako zwięzły. Umiejętność formułowania wypowiedzi w sposób zwięzły należy do niewątpliwych atutów pracy.
14. Prawo upadłościowe jest regulacją „usługową” dla obrotu gospodarczego, a zatem bardzo dobrze się stało, że rozprawa doktorska została podporządkowana ekonomicznej analizie prawa. Metodykę ekonomicznej analizy prawa zrodziła naturalna potrzeba rozwojowa w ramach stosunków społeczno-gospodarczych, a w tym wzrost znaczenia relacji ekonomicznych, profesjonalizacja obrotu finansowego i obrotu prawnego. Związek między regulacjami niewypłacalności dłużnika a ekonomią jest niezwykle silny. Prawo upadłościowe nie istnieje po to aby dopełnić wymaganej ustawy procedury ale żeby zapewnić maksymalizację zaspokojenia wierzycieli. Polem do

wykorzystywania tej metodyki prawniczej jest przede wszystkim sfera praktyki celem interpretowania obowiązującego prawa i jego stosowania. Drugą sferą jest dogmatyka prawnicza, trzecią teoria filozofii i prawoznawstwa. W odniesieniu do tworzenia prawa formułuje się postulat o ekonomicznej efektywności prawa. J. Stelmach, B. Brożek, W. Załuski, Dziesięć wykładów o ekonomii prawa, Warszawa 2007; W. Lang, J. Wróblewski, Amerykańska teoria i filozofia prawa, [w:] Zarys prawa Stanów Zjednoczonych, red. J. Głuchowski, t. 1, Toruń 1988, s. 243-244. J. Stelmach, B. Brożek, Metody prawnicze, Kraków 2004, s. 34. Podsumowując: badania naukowe oparte o ekonomiczną analizę prawa mogą mieć bardzo utylitarny rezultat z punktu widzenia potrzeb praktyki.

15. W zakresie wyvodu prawnego Doktorantka posługuje się także metodą formalno - dogmatycznego ujęcia opracowanego tematu. Odpowiada to w pełni metodologii obowiązującej w naukach prawnych.
16. Doktorantka posługuje się argumentami z metody prawnoporównawczej. Główne kryterium doboru systemów prawnych do analizy badawczej zostało obrane w oparciu o miejsce powstania tej instytucji i długoletnią praktykę zakresie jej używania
17. Unikalność pracy Doktorantki podkreśla zastosowanie metody empirycznej. Doktorantka przeprowadziła badania aktowe wszystkich spraw z zakresu przygotowanej likwidacji jakie toczyły się w Polsce pomiędzy 1 stycznia 2016 a 1 czerwca 2018, a które okazały się być dostępne dla Doktorantki.
18. Cele badawcze, konstrukcja rozprawy doktorskiej jak i sama treść pracy są gruntownie przemyślane. Stawiane przez Doktorantkę tezy poparte są prawidłowo budowaną, logiczną argumentacją. Doktorantka nie unika stanowczego prezentowania własnych poglądów, w tym krytycznych wobec innych, wspartych o odpowiednią argumentację, która je uzasadnia. Co ważne,

Doktorantka w treści pracy unika jakichkolwiek zbędnych powtórzeń, co pozwala na płynną lekturę rozprawy.

19. Praca jest bardzo dobrze udokumentowana. Spis bibliograficzny, przy stosunkowo hermetycznej tematyce, jest imponujący. Dobór źródeł legislacyjnych, bibliograficznych i orzeczniczych nie budzi zastrzeżeń.
20. Autorka przygotowała we wzorcowy sposób treść przypisów do tekstu głównego. Przepisy są w rekordowej ilości, najczęściej są bardzo obszerne i odnoszą się do wielu źródeł.
21. *Last but not least* na podkreślenie zasługuje staranna edycja pracy.

4. Układ pracy doktorskiej

22. Rozprawa doktorska liczy 465 stron znormalizowanego tekstu. Podzielona jest ona na cztery rozdziały. Zawiera wstęp, podsumowanie, wykaz literatury użytej przy pisaniu dzieła.
23. Kompozycja pracy jest poprawna i logiczna. We wprowadzeniu Doktorantka formułuje swoje cele badawcze. W części merytorycznej pracy Doktorantka dokonuje analizy. Podsumowanie gromadzi wyciągnięte wnioski, w tym także wartościowe postulaty *de lege ferenda*.

4.1. Rozdział pierwszy

24. Rozdział pierwszy Doktorantka rozpoczyna bez szerszego wprowadzenia. Od razu wskazuje co może być przedmiotem sprzedaży dokonywanej w ramach

przygotowanej likwidacji. W mojej ocenie trochę brakuje ogólnego opisu instytucji przygotowanej likwidacji w jej systemowym ujęciu.

25. Przygotowana likwidacja nie jest nowym rodzajem, typem czy podtypem postępowania upadłościowego. Może być zainicjowana przez różnych uprawnionych w związku ze zgłoszeniem wniosku ogłoszenie upadłości dłużnika. Przygotowywana likwidację winna spełniać pewne wymogi prawne. Może się ona wydarzyć wyłącznie na określonym etapie proceduralnym. Ogłoszenie upadłości dłużnika oznacza prekluzję w stosowaniu przygotowanej likwidacji względem dłużnika.
26. Doktorantka trafnie zauważa, że przygotowana likwidacja może dotyczyć przedsiębiorstwa, zorganizowanej części przedsiębiorstwa, składników majątkowych stanowiących znaczną część przedsiębiorstwa. W mojej ocenie brakuje w pracy odniesienia się do gospodarstwa rolnego. Gospodarstwo rolne może prowadzić zarówno spółka (a także fundacja rodzinna, spółdzielnia, itp.) jak i osoba fizyczna. Co prawda osoba fizyczna będąca rolnikiem indywidualnym nie ma zdolności upadłościowej zakresie upadłości przedsiębiorcy, ale ma zdolność upadłościową w upadłości konsumenckiej. Z kolei w upadłości konsumenckiej dopuszczalne jest stosowanie przygotowanej likwidacji. Przyjęcie takiego zagadnienia do analizy w dysertacji wymagałoby ustosunkowania się do ustawowych ograniczeń w obrocie ziemią rolną.
27. Warto również podnieść, że przedsiębiorstwo jako przedmiot sprzedaży w ramach przygotowanej likwidacji nie może literalnie obejmować wszystkich składników przedsiębiorstwa, na przykład wierzytelności z rachunków bankowych czy środków pieniężnych w kasie albowiem podlegają one zaliczeniu do tak zwanych funduszy masy upadłości, które są następnie źródłem finansowania dywidendy upadłościowej dla wierzycieli. Niemniej doktorantka dalszej części pracy (s. 44 i n.) odnosi się zbiorczo do tego zagadnienia.

28. Przedmiotem uwag doktrynalnych była kwestia wpływu zabezpieczenia w postaci zastawu rejestrowego na możliwość stosowania instytucji przygotowanej likwidacji. Doktorantka trafnie przedstawia rozbieżne poglądy doktryny w tym zakresie.
29. Dalej doktorantka opisuje dokładniej problematykę złożenia wniosku o przygotowaną likwidację. Treść doktoratu w tym zakresie przypomina klasyczny komentarz do ustawy. Na uwagę zasługuje z pewnością szczegółowość drobiazgowość opisu, wsparcie wyводу formalno - dogmatycznego wnioskami płynącymi z orzecznictwa sądowego.
30. Doktorantka trafnie zajmuje się problemem przygotowanej likwidacji w ramach upadłości konsumenckiej.
31. W dalszej części doktorantka zajmuje się problematyką proceduralną.
- 32. Z pewnością wartościową częścią pracy jest wskazanie przez Doktorantkę na wzory matematyczne których zastosowanie w danym przypadku jest okolicznością przemawiającą „za” bądź „przeciw” przygotowanej likwidacji. Doktorantka dokonuje analiz na konkretnych liczbach, a z dokonanych analiz obliczeniowych wyciąga stosowne wnioski. **Z rozważań empirycznych Doktorantka wyciąga wniosek, że z punktu widzenia wierzycieli korzyści uzyskane dzięki przymusowej likwidacji nie są - względem zaspokojenia na zasadach ogólnych - w jakikolwiek sposób istotne. Zdaniem Doktorantki efekt tego jest taki, że nadmiernie zyskuje inwestor. To bardzo istotna konkluzja (s. 114). Z kolei nie jest celem postępowania upadłościowego w jakikolwiek sposób wspierać interesy nabywcy składników majątkowych upadłego. Jednocześnie umieszczona w rozprawie praktyczna ocena instytucji przygotowanej likwidacji, może być wskazówką dla legislatorów. Za bardzo istotną uwagę Doktorantki uważam wniosek z badań prawno -****

porównawczych, że doradca restrukturyzacyjny, w innych systemach prawnych, służy wsparciu procesu sprzedaży, i jeszcze przed złożeniem wniosku (s. 115 i n.).

33. Interesująco przedstawiają się uwagi Doktorantki w odniesieniu do problemów wydania przedmiotu przygotowanej likwidacji przed zawarciem umowy sprzedaży.

5.3. Rozdział drugi

34. Rozdział drugi poświęcony jest zagadnieniu skutków sprzedaży dokonanej w ramach przygotowanej likwidacji. Doktorantka bez większego wstępu od razu przystępuje do analiz istotnych problemów prawnych pojawiających się przy okazji tematu skutków sprzedaży w ramach przygotowanej likwidacji. Doktorantka trafnie dostrzegła, że problemem jest zagadnienie przejścia zawartych przez upadłego na nowego nabywcę na nowego nabywcę.

35. Doktorantka dokonuje dogmatycznej analizy problemu odpowiedzialności nabywcy przedsiębiorstwa za zobowiązania zbywcy. Doktorantka szczegółowo przeprowadza analizę wypowiedzianych w tej sprawie poglądów, formułuje własne uwagi krytyczne.

36. Pozytywnym efektem przeprowadzonych rozważań jest sformułowanie wniosków *de lege ferenda*. Doktorantka trafnie zauważa, że nabywca przedsiębiorstwa w ruchu będzie zainteresowany zazwyczaj przyjęciem kontraktów związanych z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa. W praktyce sprawa jest skomplikowana : kontrakt handlowy może być „zderzony” z sytuacją przygotowanej likwidacji przed etapem jego wykonywania albo na etapie jego wykonywania.

37. Kolejnym zagadnieniem które porusza Doktorantka jest problem przejścia zakładu pracy na innego pracodawcy w związku z regulacją przy przygotowanej likwidacji. Temat został starannie opracowany

5.4. Rozdział trzeci

38. W rozdziale trzecim pracy Doktorantka posługuje się kompletnie inną metodą badawczą – komparystyką prawniczą. Doktorantka analizuje w porządku prawne w USA, porządek prawny obowiązujący w Anglii i Walii, Francji, w Holandii. Stopień szczegółowości opracowania tematu przygotowanej likwidacji w ramach poszczególnych porządków prawnych różni się między sobą. Nie brakuje w pracy pewnego powiązania wniosków z analizy obcych procedur z regulacją polskiego prawa. Analizy tej należy poszukiwać w rozdziale czwartym.

39. Doktorantka dostrzega również problem skutków sprzedaży w projekcie dyrektywy upadłościowej.

4.4. Rozdział czwarty

40. Treść rozdziału czwartego wydaje się być nieco sztucznie zespolona z dwóch części. Doktorantką omawia w nim zagadnienie analizy prawno-porównawczej jak i wnioski *de lege ferenda*.

41. Doktorantka w pierwszym wniosku postuluje aby przedmiotem sprzedaży mogło być wyłącznie przedsiębiorstwo lub jego zorganizowana część. Osobiście byłbym zwolennikiem innego poglądu. Ograniczenie przedmiotu przygotowanej likwidacji tylko i wyłącznie do przedsiębiorstwa jego zorganizowanej części może zrodzić dyskusję czy procedura jest dopuszczalna, jeżeli pewne składniki majątkowe nie mogą być przedmiotem transferu z uwagi na przepisy prawa upadłościowego (innymi słowy czy jest to

przedsiębiorstwo?). Poza tym moim zdaniem listę tą należałoby poszerzyć o gospodarstwo rolne.

42. Wniosek oznaczony numerem drugim zawiera propozycję Doktorantki, aby przygotowana likwidacja nie była proponowana i stosowana w upadłości konsumenckiej. Wniosek jest dyskusyjny. Zawężenie tego instrumentu do upadłości przedsiębiorcy moim zdaniem byłoby błędem. Przede wszystkim w ramach upadłości konsumenckiej przygotowana likwidacja też może zdawać egzamin, a ponadto przygotowana likwidacja w upadłości konsumenckiej może służyć rolnikom.
43. We wniosku trzecim Doktorantka zwraca uwagę, że inicjatorem przygotowanej likwidacji powinien być dłużnik. Są plusy i minusy takiego stanowiska. Otóż z jednej strony ograniczenie uprawnienia do złożenia wniosku „pre-packowego” wyłącznie do dłużnika może pozwolić na uniknięcie próby wrogiego przyjęcia. Z drugiej strony przyznanie kompetencji wyłącznie dłużnikowi może wpływać negatywnie na konkurencyjność procedury sprzedażowej.
44. Ciekawy wniosek Doktorantka sformułowała w zakresie dwuetapowej formalnej procedury z szybką publiczną aukcją w fazie likwidacyjnej.
45. Doktorantka postuluje wprowadzenie zmian odnośnie zasad zaskarżenia postanowienia zatwierdzającego sprzedaż z wykorzystaniem przygotowanej likwidacji. Uwagi te wymagają pogłębionych dyskusji.
46. Wniosek nr 8 wskazuje na potrzebę jednoznacznego rozstrzygnięcia kwestii, że nabywca nie odpowiada za zobowiązania zaciągnięte przez zbywcę związku ze stosunkiem pracy.

47. Po wnioskach dotyczących relacji pracowniczych Doktorantka trafnie zwracała uwagę na potrzebę regulacji przejęcia umów handlowych przez nabywcę przedmiotu przygotowanej likwidacji.

48. Wśród przykładowych uzupełniających tematów do dyskusji wskazać należy na:

- 1) prawno-karną ochronę mienia upadłego w związku z przygotowaną likwidacją;
- 2) realizację pewnych założeń systemu prawnego w zakresie ochrony obrotu ziemią rolną i reglamentacją nabywania nieruchomości przez cudzoziemców;
- 3) możliwością „instytucjonalnego” pre-packu na rzecz Skarbu Państwa wobec zadłużonych gospodarstw rolnych, w wyniku którego dojdzie do zmiany statusu zadłużonego rolnika – osoby fizycznej z właściciela na dzierżawcę;
- 4) projekcji optymalnego modelu ujednoczonego pre-packu na poziomie państw Unii Europejskiej, w następstwie wniosków z przeprowadzonych badań porównawczych;
- 5) pomysłu „instytucjonalnego” pre-packu na rzecz Skarbu Państwa w przypadku strategicznych dla gospodarki przedsiębiorstw;
- 6) utrzymania przygotowanej likwidacji w relacjach upadłości konsumenckiej, ale także rozszerzenia jej zastosowania, np. w połączeniu z instytucją wspólnego funduszu, o którym mowa w Kodeksie morskim.

5. Konkluzje recenzji

- I. W podsumowaniu wskazać należy, że **ocena rozprawy doktorskiej jest jednoznacznie pozytywna.**

- II. Należy docenić staranność zebranych przez Doktorantkę poglądów doktrynalnych i ich skomentowanie. Ewentualne uwagi krytyczne poczynione w niniejszej recenzji mają charakter jedynie polemiczny lub wynikają z subiektywnej oceny recenzującego. Nie umniejszają one wartości naukowej rozprawy. Niektóre uwagi krytyczne wskazując na pewne usterki odnoszą się do bardzo szczegółowych zagadnień, nie rzutujących mu główny wątek pracy.
- III. Stosownie do art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce rozprawa doktorska, przygotowywana pod kierunkiem naukowym pana profesora Aleksandra Witosza przez panią mgr Agnieszkę Cybalską – Bienioszek prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie nauk prawnych oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej i społecznej.
- IV. W konsekwencji, na zasadzie art. 191 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uprzejmie wnoszę do Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach o przyjęcie rozprawy doktorskiej Pani Agnieszki Cybalskiej – Bienioszek i dopuszczenie jej do publicznej obrony.
- V. Wnioskuje o wyróżnienie rozprawy doktorskiej Pani Agnieszki Cybalskiej – Bienioszek z uwagi na : (a) jej nowatorski charakter, a w szczególności z uwagi na przydatność zebranego materiału do dyskusji nad ujednoczeniem przygotowanej likwidacji w państwach członkowskich Unii Europejskiej, (b) rozmach podjętej pracy badawczej, (c) staranność przygotowania zagadnienia, (d) istotność wyciągniętych wniosków.

- VI. Rekomenduję opublikowanie rozprawy doktorskiej albowiem stanowi ona cenny wkład w rozwój nauki prawa o niewypłacalności. Trudno przecenić ideę ekonomicznej wykładni prawa dla prawa o niewypłacalności. To prawo biznesu. Wymaga szybkich decyzji, opartych o myślenie i ryzyko biznesowe, a nie urzędnicze.

Z wyrazami szacunku –

prof. dr hab. Rafał Adamus

Uniwersytet Opolski